

Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid

Activiteitenverslag
**VAN DE HOGE RAAD
VOOR VRIJWILLIGERS**
2022

Voorwoord

Het jaar 2022 stond opnieuw in het teken van de gezondheids crisis die onze samenlevingen sinds maart 2020 in zijn greep hield. De leden van de Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) zijn niet gespaard gebleven van deze crisis. De epidemie heeft de vrijwillige inzet van veel mensen gedwarsboemd en verwarring veroorzaakt tussen vrijwilligerswerk en andere vormen van activiteit. Helaas is deze verwarring gevoed door de uitzonderlijke maatregelen die de regering heeft genomen met betrekking tot het plafond van de forfaitaire kostenvergoeding voor vrijwilligers. In een persbericht herhaalde de HRV dat het volledig gekant is tegen deze regels, die de geest van het vrijwilligerswerk ondermijnen.

Ondanks de omstandigheden heeft de HRV zijn standpunten kunnen uiten door verschillende adviezen aan te nemen. Zoals u in dit activiteitenverslag kunt lezen, hebben deze adviezen betrekking op verschillende sectoren en verdedigen ze altijd het standpunt van vrijwilligerswerk van hoge kwaliteit, dat in geen geval kan worden opgevat als een lapmiddel voor sectoren met een tekort aan arbeidskrachten.

De HRV verwelkomde ook de lancering van een studie over vrijwilligerswerk. De HRV is betrokken bij het proces via zijn deelname aan de stuurgroep van de studie en heeft ook meegewerkt aan het opstellen van het bestek dat moet worden gevolgd door onderzoeksbureau dat het contract heeft binnengehaald. De resultaten, die in de komende maanden beschikbaar zouden moeten zijn, zullen nauwgezet worden bestudeerd door het Bureau en, indien nodig, van commentaar worden voorzien.

De Voorzitter,

Bernard HUBIEN

Inhoudstafel

Voorwoord

1. De Hoge Raad voor Vrijwilligers

- A. De werking
- B. De algemene vergaderingen
- C. Het Bureau
- D. De vrijwilligersstudie

2. De adviezen van de Hoge Raad voor Vrijwilligers in 2022

- 2.1. Perscommuniqué
- 2.2. Advies over het vrijwilligersverlof bij ambtenaren
- 2.3. Advies vrijwilligers in vzw's, onderworpen aan de vennootschapsbelasting
- 2.4. Advies verhoging jaarlijks kostenplafond in de zorgsector en melding RVA
- 2.5. Advies over vrijwilligerswerk in coöperatieve vennootschappen

3. Bijlagen

- Bijlage 1: de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers
- Bijlage 2: het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers
- Bijlage 3: de recente wetgevende teksten met betrekking tot het vrijwilligerswerk en de vrijwilligers

4. Samenstelling van de Hoge Raad voor Vrijwilligers in 2022

1. De Hoge Raad voor Vrijwilligers

A. Werking

Adviesraad, opgericht bij koninklijk besluit van 2 oktober 2002 bij het Ministerie van Sociale Zaken – het huidige FOD Sociale Zekerheid. De HRV is een organisatie van raadpleging en overleg waarbij vrijwilligers en overheid met elkaar in contact komen. Dit garandeert een permanente aandacht voor de specifieke problemen van de vrijwilligers en dit op talrijke gebieden: aansprakelijkheidsrecht, de sociale zekerheid, de fiscaliteit, het arbeidsrecht.

De Raad heeft de volgende taken:

- 1° het verzamelen, systematiseren en analyseren van informatie met betrekking tot vrijwilligers en vrijwilligerswerk;
- 2° het onderzoeken van de specifieke problemen waarmee vrijwilligers en het vrijwilligerswerk kunnen geconfronteerd worden;
- 3° op eigen initiatief of op verzoek van de bevoegde Ministers adviezen geven of voorstellen doen met betrekking tot vrijwilligers en vrijwilligerswerk.

De Hoge Raad is samengesteld uit 21 effectieve leden – 10 Franstaligen, 10 Nederlandstaligen en 1 Duitstalige – en van vervangende leden, benoemd door de Koning voor vier jaar. Daarnaast zijn 4 deskundigen benoemd wegens hun wetenschappelijke expertise inzake vrijwilligerswerk.

Afgezien van de 4 deskundigen zijn de leden overkoepelende organisaties die de sector van het vrijwilligerswerk vertegenwoordigen.

De diversiteit van het vrijwilligerswerk wordt weerspiegeld in de Hoge Raad. Om die reden werd het maatschappelijk veld ruwweg ingedeeld in 10 grote sectoren. Elk van deze sectoren wordt vertegenwoordigd in de Raad:

1. Vorming en onderwijs
2. Jeugd en ouderen
3. Gezondheidszorg
4. Maatschappelijk en justitieel welzijnswerk
5. Sport
6. Cultuur (kunsten, kunstpatrimonium, wetenschappen) en vrije tijd
7. Humanitaire actie en internationale solidariteit
8. Religie, levensbeschouwelijke strekkingen, politiek
9. Leefmilieu, natuur, dierenwelzijn, ecologie,...
10. Familie en andere

Alle informatie over de Raad, zijn vroegere adviezen en de wetgeving met betrekking tot het vrijwilligerswerk zijn beschikbaar op de site van de HRV (www.hogeraadvrijwilligers.belgium.be/nl).

B. De algemene vergaderingen

In 2022 werden er vijf algemene vergaderingen gehouden op 22 februari, 29 maart, 7 september, 10 oktober en 14 november.

C. Het Bureau

Het Bureau vergaderde op 24 januari en 10 maart:

- Hannes RENGLÉ
- Lien BERTON
- Eva HAMBACH
- Joris FAKROUNE
- Bernard HUBIEN
- Thomas PÖTGEN
- Emmeline ORBAN

D. De vrijwilligersstudie

De Hoge Raad voor Vrijwilligers vraagt al lang om:

- Een vernieuwing van de kwalitatieve enquêtes over vrijwilligerswerk (de vorige werden uitgevoerd in het kader van de arbeidskrachtenenquêtes, met financiering van de Koning Boudewijnstichting).
- Een kwalitatieve studie om bepaalde thema's uit te diepen en te illustreren.

In zijn algemene beleidsnota 2022 kondigde de minister van Sociale Zaken de uitvoering een diepgaande studie aan over het vrijwilligerswerk in België en de moeilijkheden waarmee vrijwilligers worden geconfronteerd.

In de beleidsnota 2023 staat: *"In de komende maanden zal een studie over het vrijwilligerswerk en het statuut van de vrijwilligers worden opgestart. De resultaten moeten leiden tot een betere kennis van het terrein, zodat het beleid organisaties en hun vrijwilligers adequaat kan ondersteunen en eventuele belemmeringen kunnen worden weggenomen."*

De FOD Sociale Zekerheid heeft een overheidsopdracht gelanceerd die uit twee fasen bestaat:

1. Een kwalitatieve studie en de voorbereiding van een eventuele kwantitatieve studie.
2. Een eventuele kwantitatieve studie.

De HRV was zowel betrokken bij het opstellen van de opdracht voor de studie als bij de selectie van de twee onderzoeksbureaus die op de overheidsopdracht hebben gereageerd.

De stuurgroep van de studie bestaat uit een vertegenwoordiger van de Beleidscel sociale zaken, twee vertegenwoordigers van het secretariaat van de HRV (DG Juridische expertise), twee vertegenwoordigers van de Franstalige en Nederlandstalige platforms voor vrijwilligerswerk (eveneens leden van de HRV), twee andere leden van de HRV en een lid van de DG Analyse en Monitoring.

De eerste vergadering van de stuurgroep vond plaats op 18 november 2022.

2. De adviezen van de Hoge Raad voor Vrijwilligers in 2022

De coronacrisis heeft ons niet belet om ook in 2022 onze stem te laten horen via een aantal adviezen.

Net zoals in 2021 heeft de Raad zich in een perscommuniqué gekant tegen de verhoging van de maxima van kostenvergoedingen, en ook nu om dezelfde redenen: een voldoende aantal beschikbare vrijwilligers maken een aanpassing van de kostenvergoedingen niet noodzakelijk en het feit dat deze systematische verhogingen een gevaarlijk precedent vormen, gezien het risico van concurrentie met de werkgelegenheid in de gezondheidssector en de discriminatie ten opzichte van vrijwilligers en organisaties in andere sectoren zonder en/of met beperkte kostenvergoedingen.

De HRV heeft zich ook uitgesproken over een ontwerp van een koninklijk besluit over een uitzonderlijk betaald verlof voor ambtenaren. Alhoewel het gaat om een lovenswaardig initiatief, kan dit verlof niet beschouwd als vrijwilligerswerk zoals gedefinieerd in de vrijwilligerswet: de ambtenaar behoudt immers tijdens deze activiteit zijn bezoldiging.

In zijn advies over VZW's die onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting, mag er volgens de HRV geen onderscheid worden gemaakt met organisaties die onder het stelsel van de rechtspersonenbelasting vallen. De HRV pleit er daarom voor dat VZW's, of zij nu onderworpen zijn aan de rechtspersonen- of de vennootschapsbelasting, een beroep kunnen doen op vrijwilligers (met al dan niet een kostenvergoeding).

De Raad heeft zich in de laatste maanden van het jaar gebogen over de mogelijke inzet van vrijwilligers in coöperatieve vennootschappen. Na heel wat reflectie en studie kwam de Raad tot de conclusie dat vrijwilligerswerk in dit soort vennootschappen enkel en alleen kan onder zeer strikte voorwaarden waarbij vooral de vrijwilliger centraal moet staan.

2.1. Perscommuniqué

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/persmededeling-hrv-februari-2022.pdf>

2.2. Advies over het vrijwilligersverlof bij ambtenaren

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2022-verlof-vrijwilligerswerk.pdf>

2.3. Advies vrijwilligers in vzw's, onderworpen aan de vennootschapsbelasting

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2022-vzw.pdf>

2.4. Advies verhoging jaarlijks kostenplafond en melding RVA

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

[PRT54415-20221025133456 \(belgium.be\)](#)

2.5. Advies over vrijwilligerswerk in coöperatieve vennootschappen

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

[advies-2022-cooperatieve-vennootschappen.pdf \(belgium.be\)](#)

3. Bijlagen

Bijlage 1: de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2005/07/03/2005022674/justel>

Bijlage 2: het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2018/12/20/2018040765/justel>

Bijlage 3: de recente wetgevende teksten met betrekking tot het vrijwilligerswerk en de vrijwilligers

Koninklijk besluit van 16 januari 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers:

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2022/01/16/2022200335/justel>

Wet van 14 februari 2022 houdende tijdelijke ondersteuningsmaatregelen ten gevolge van de COVID-19-pandemie:

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2022/02/14/2022200942/justel>

Wet van 21 augustus 2022 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wat betreft de onderzoekers, stagiairs en vrijwilligers:

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2022/08/21/2022042195/justel>

Koninklijk besluit van 31 augustus 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers:

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2022/08/31/2022205239/justel>

Wet van 20 november 2022 houdende maatregelen aangaande de personeelsschaarste in de zorgsector:

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2022/11/20/2022042675/justel>

Het koninklijk besluit van 21 december 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers:

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2022/12/21/2022207045/justel>

4. De Samenstelling van de Hoge Raad voor Vrijwilligers

Effectieve franstalige leden

Inter-Environnement Bruxelles (Marie-Anne SWARTENBROEKX)
L'Union francophone des Associations de Parents de l'Enseignement Catholique (Bernard HUBIEN)
La Ligue des familles (Vanessa HEYVAERT)
L'Alliance Nationale des Mutualités Chrétiennes (Géraldine MAQUET)
L'Association des Centres culturels de la Communauté française de Belgique (Tatiana HAERLINGEN)
La Croix-Rouge de Belgique Com Francophone (Isabelle BROUWERS)
L'Association Interfédérale du Sport Francophone (Sylvie RONSSE)
Le Conseil de la Jeunesse Catholique (Joris FAKROUNE)
La Fédération Multisports Adaptés (Christophe DERMAMAIX)
Caritas (Emmeline ORBAN)

Plaatsvervangende franstalige leden

Relie-F (Mathilde SERRUYS)
Les Scouts (Carole MASSONNET)
Unessa (Benoît HALLET)

Effectieve nederlandstalige leden

Katholiek Onderwijs Vlaanderen (Els GOEMINNE)
De Ambrassade (Lisa FRANKEN)
Natuurpunt (Pieter BECUWE)
Vlaamse Ouderenraad (Myriam VAN DEN ABEELE)
11.11.11 (Simon VERREETH)
Vlaams Welzijnsverbond (Aagje FREDERICKX)
Rode Kruis Vlaanderen (Liesbeth VERCAMMEN)
Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk (Eva HAMBACH)
Federatie sociaal-cultureel werk (Hannes RENGLÉ)
Vlaamse Sportfederatie (Lien BERTON)

Plaatsvervangend nederlandstalig lid

Gezinsbond (Gert VANDERHEYDEN)
Beweging.net (Sandra ROSVELDS)
Nationaal Verbond Socialistische Mutualiteiten (SARAH VAN DEN BOGAERT)
Federatie van Sociale Ondernemingen (Ingrid DE KELVER)

Effectief duitstalig lid

Eupener Sportbundes ESB (Thomas PÖTGEN)

Plaatsvervangend duitstalig lid

Muzikverband Födekam (Brigitte CLOOT)

Deskundigen

Philippe ANDRIANNE

Michel DAVAGLE

Lesley HUSTINX

Dominique VERTÉ

Verantwoordelijke Uitgever
Christian Dekeyser

Online: D 2023/10.770/23

© 2023 HOGE RAAD VOOR VRIJWILLIGERS

Administratief Centrum Kruiduin
Finance Tower
Kruiduinlaan 50, bus 125
1000 Brussel

Tel.: 02 528 64 68
Fax.: 02 528 69 77

E-mail: christian.dekeyser@minsoc.fed.be
Website: www.hogeraadvrijwilligers.belgium.be